

▼
Azkoitiarrak «parrandara eta neskatara» Azpeitira joaten direla nabarmendu digute, azkar, Azpeitian.

tuak dauzka urak Erriberriko gaixoak), dio beste batek.

Erriberriko jaiak ailegatzen direnean, Tafallakoek Erriberriko Aste Santua dela esaten dute. Erriberritarrek sarri salatzen dutenez, «posible balute, Tafallakoek gupilak jarriko lizkiokete Erriberriko gazteluari Tafallara eramateko».

EZER GUTXI ONA BEASAINEN Ordiziarren ustez «ezer gutxi dago ona Beasainen»,

«herri ustela da, batere girorik gabekoa». Beasaindarren ustez, «Ordizia herri txikiagoa denez gehiago gorde dute herri giroa eta horregatik daukate hain barneratua beasaindarren aurkako grina».

Ordiziarrek pobreak sentitzen dira beasaindarren ondoan. Beasaingo Udalak Ordiziakoak baino diru gehiago jasotzen du, dau den enpresen arabera jasotzen delako diru hori. CAF bien arteko mugan egon arren Beasaingoa da. «Ordiziarrek ezin dute hori eraman», diote beasaindarrek.

Ordizian barea (beasaindarrek dira bareak) erretzen dute festak bukatzeko. Baina badira hain ezagunak ez diren bestelako anekdota batzuk ere: Beasaingo txirrindulari elkarteak urtero lasterketa antolatzen dute Beasaingo festetan. Ibilbidea zein den zehaztuz eskuko mapa bat ateratzen dute jende artean banatzeko. Orain dela hiruzpalau urte Ordizia ezabatu egin zuten mapatik, hau da, Beasainen ondoren Itsasondo jarri zuten hurrengo herria. Urte horretan, Ordiziako festetan erretzen duten bareari, Beasaingo txirrindulari elkarteak kamiseta jantzi zioten.

HARROAK ETA XANOAK Azpeitiarrak harroak dira, hori diote behinik-behin Azkoitian, eta baita azpeitiarrek bereak ere. «Altiboak eta edonon eta edonoloka azpeitiartasuna erakutsiko luketenak. Oso harro daude azpeitiar izateaz. Taberna batera sartzean, adibidez, azpeitiarrek ozenki egingo lukete hitz, azpeitiarrak direla erakusteko. Beraiek kapitalekoak sentitzen dira».

Azkoitiarrak ordea «xanoak» dira, azpeitiarren hitzetan. «Inozo puntu bat dutenak, espontaneoak». Piztiak, periferiakoak, umilak. Tabernara sartzean ez lukete altu hitz egingo, askoz ere apalago jokatuko lukete.

Eramanezina, hala ere, zaharren kontua da gazteena baino gehiago. Gazteek ez dute lehen bezala bizi azkoitiar edo azpeitiartasuna.

Azkoitiarrak «parrandara eta neskatara» Azpeitira joaten direla nabarmendu digute, azkar, Azpeitian.

● Zierbena (argazkian) eta Santurtziren arteko estropadetako lehia ikaragarria da. Azkenaldian galipoak dira nagusi.

BASALDUA

Itsas bazterreko haserreak

JOXANJEL ALDAI / DONOSTIA

Herriko arteko lehenengo gorabeherak kirolen inguruan sortuak dira sarri, eta egun ere arazorik handienak halaxe agertu eta adierazten dituzte, kirol lehiaren inguruan. Itsas bazterreko herrietako kirol nagusia arraunketa izan da beti, eta horren inguruan sortu dira Santurtzi eta Zierbenaren arteko zein Ondarroa eta Lekeitioren arteko istorio politak. Donibane-Lohizune eta Zibururen arteko tirabiren inguruan ere arrantza kontuak azaltzen dira.

Ondarrutarrekiko pikea estropaden inguruan hasi zela esan digute Lekeition. 1920ko hamarkadan Kontxako bandera irabazi zuen Ondarroa urte batean. Estropada prestatzeko trainerua lekeitiarrei eskatu zieten nonbait, baina azkenean hura bazter utzi eta Sestaotik lortutako beste batekin egin zuten. Horrek haserrarazi zituen lekeitiarrak. Kontxatik bueltan jai ikaragarria egin zuten Ondarroan. Bertso paperak ere egin zituzten, besteak beste, kosta guztian, herri batean ez beste guztietan jai egin zutela esanez. Bertso haietan esan zieten lekeitiarrei ondarrutarren moduko tripulaziorik nahi bazuten Lekeitioko neskak Ondarroara bidaltzeko eta izango zutela. Handik aurrera hitzak baino gehiago ere izan ziren herri batean zein bestean.

Beste erako istorioa entzun dugu Ondarroan. Lekeitiarren kontra arraunean egin behar zutenekoa da. Diotenez, irabazteko esperantza handiak zituzten lekeitiarrek aurretik, eta zezenak

▼
«Eibarren diru asko jendia ugari baina ezin irabazi elgoibartarrei».

erosi zituzten gero garaipena ospatzeko. Ondarrutarrek irabazi zuten estropada hura, eta lekeitiarrek itzuli egin behar izan zituzten beren zezenak. Hori kantatu egiten zuten Ondarroan.

Gaur egun ez diote elkarri aparteko gorrotorik. Lekeitiar potxu (Lekeition emakumei deitzeko berba) esan ohi dute Ondarroan, eta lantxoi (arrain makal bat, erraz harrapatzen dena) deitzen diote lekeitiarrek ondarrutarren hizkerari.

GU LANGILEAGOAK GARA Estrapada eta arrantzatik jai zen baita

ere Zierbena eta Santurtzikoeren arteko tema. Baina han hitz lehorragoak erabiltzen dituzte elkarren kontra. «Gu herri txikiagoa gara, baina haiek baino langileagoak izan gara, arrain gehiago harrapatzen dugu», esan digute Zierbenan. «Santurtzikoak bari-leroak dira, itsasoa zakar samarra egonez gero ez ziren ausartu ere

egiten eta lehorrean gelditzen ziren, elizako arkupetan labanaz makilatxoak egiten».

Arraunean dute hala ere lehiarik handiena bi herriok. Azken urteotan zierbenatarrek ibili dira aurretik eta Zierbenan ez dago bialdiz galdetu beharrik hori horrela dela gogorazteko.

Zierbenakoak «galipoak» eta «diruzaleak» dira Santurtzin. «Kontu korronteren bat zabaldu eta kreditu edo interes handienak ematen dituzten bankuen berri izan nahi baduzue, galipo bati galdetu», diote. «Negoziante hutsak dira, zuhur-zuhurrak».

Santurtzikoeren iritziz, euren artean ere ez dira ondo konpontzen eta ezinezkoa da Zierbenakoak kanpokoekin konpontzea. «Hiru edo lau deituraz egin dute herria haien artean nahastuz, eta horrelakoak atera dira gero...»

URDAZURI IBAIAREN BI ALDEETAN Lapurdin nahikoa ezagunak dira Urdazuri ibaiaren bi aldeetan kokatzen di-

ren Ziburu eta Bonibane-Lohizuneren arteko tirabirak. Ziburu bere 6.000 biztanleekin arrantzaleen herria da. Donibanek 13.000 biztanle ditu eta merkataritzatik bizi da. Alde batetik pobrea kontsideratua den herri bat eta bestalde hiri aberatsa.

Bozkatzeko garaian Ziburu betidanik gorritzat joa izan da. Donibanen eskuina da nagusi bozketetan aspaldidanik.

Bi herrien arteko tirabirak aspaldidanik sortu ziren. Louis XIV ezkondu zelarik Espainiako Infantearekin, «Donibane Parise txikia da eta Ziburu bere zalditegia», esan ohi zen.

Gaur egun kirolaren inguruan agertu dira batez ere bi herriarren arteko tirabirak. Ziburun kirol talde berriak sortu dira, futbol eta rugbykoak, besteak beste. Lehen kirol talderik ez zen Ziburun eta herri honetako gazteak Donibaneko koloreentzat jokatu behar zuen. Eztabaidak piztu ziren eta salaketak ere bai Donibanekoaren aldetik.

«Eibarren txita, han oiloa»

J.A. / DONOSTIA

Gaurko Elgoibarko gazteek yuyu deitzen diete larunbatero Elgoibar leporaino betetzen duten eibartarrei. Zergatik? «Nahikoa fantasma direlako, txulo tipikoak. Eibar hiria, Elgoibar herria», esan digute Elgoibarren. Egia esan, eibartarrek bastante gorabehera dituzte inguruko herri gehienekin, agian eskualdeko herri nagusia direlako.

«Eibarren diru asko / jendia ugari / baina ezin irabazi / elgoibartarrei», kantatzen da oraindik ere Elgoibarren. Futbolaren inguruko gorabeherak. German Uriguen 'Etxegiña', Elgoibarko Santa Eskeko koruaren zuzendari izan zenak jarritako koplak

hasierakoa da hori. Bi herrien artean laguntasun giroa izan da nagusi, batean zein bestean azpimarratu digutenez, baina futbol kontuan etsai gogorrak izan dira. 1945ean eta ondoko urteetan zelalirik ez zeukaten Eibarren eta Elgoibarren jokatzeko aukera zutelako, baina gogor egiten eizuten eibartarren kontra eta kanpokoaren alde. Elgoibartarrek enbidia puska bat ba omen zuten garai hartan, «besteak beste, eibartarrek elegantexagoak zirelako», aitortu digute Elgoibarren.

Plaentziarrekin harreman sanoagoak dituzte eibartarrek. Eibarren eguzkia lehenago irteten dela esan ohi dute, Plaentzian behelainoa egoten delako.

Plaentziarrek, ordea, behelainoa baino, erretzen dituzten Montecristo puruen kea dela esaten dute. «Eibarren txita, han oiloa», esaten da Eibarren, baina baita alderantziz ere.

Mutrikukoeren hitzetan, berriz, «portugesak» dira eibartarrak, «kanpoko jende asko bizi delako bertan». Ermukoak «galego koadrila bat», «beren amei hika egiten dieten bakarrak dira», Eibarkoeren hitzetan.

San Andres santuarena da istoriorik kuriosoenetakoa. Ez dirudi oinarri historiko handirik duenik, baina Eibarren zein Elgoibarren esaten dutenez, San Andres santua Elgoibarkoa zen, eta zerri baten truke eman zieten eibartarrei.